

**Od paradygmatu do metody badawczej.
Ontologia dziedzinowa, jako sposób reprezentacji wiedzy
o współczesnym polu badań jakościowych.**

Wieloparadygmatyczność jakościowej praktyki badawczej, sankcjonująca współistnienie wielu różnych metodologii, i towarzysząca jej niezwykła kreatywność środowiska, które od lat 80. XX wieku twórczo przewyższa ograniczenia własnego podejścia, sprawiają, że sporządzanie spójnego obrazu pola badań jakościowych staje się coraz bardziej karkołomnym zadaniem. Jednak potrzeba orientacji w obszarze własnej praktyki badawczej, wzmacniana chęcią „bycia na bieżąco”, skłania do podejmowania prób redukcji złożoności, która w licznych, jednostkowych aktach realizacji jakościowych praktyk badawczych pozwoli dostrzec reprodukcję pewnych wzorów postępowania. Niniejszy projekt podejmuje problem „klęski urodzaju” we współczesnym polu badań jakościowych, zmierzając ku usystematyzowaniu aktualnego stanu wiedzy na temat jakościowej praktyki badawczej oraz okiełznania różnorodności jej wariantów. Towarzyszy mu intencja stworzenia wyczerpującego katalogu podstawowych elementów współczesnego pola badań jakościowych i ich konfiguracji, składającego w zrozumiałą całość poszczególne, często unikalne świadectwa badawczego doświadczenia.

Głównym celem projektu jest stworzenie modelu reprezentacji wiedzy o współczesnym polu badań jakościowych, nawiązującym do informatycznej idei ontologii dziedzinowej, na podstawie wielowymiarowej analizy zawartości wiodących czasopism metodologicznych. Strategia metodologiczna opiera się na podejściu łączącym wiedzę z zakresu socjologii, informatyki społecznej i lingwistyki komputerowej ze wspomaganą komputerowo analizą danych jakościowych (CAQDAS) oraz procedurami przetwarzania języka naturalnego i text mining.

Projekt wniesie istotny wkład w rozwój wiedzy metodologicznej z zakresu badań jakościowych. Jego rezultaty znajdą zastosowanie zarówno na gruncie praktyki badawczej, jak i dydaktyki akademickiej. Opracowany w ramach projektu model reprezentacji wiedzy o współczesnym polu badań jakościowych stworzy podstawę komunikacji między badaczami reprezentującymi różne dyscypliny naukowe oraz praktykami wykorzystującymi metody jakościowe, sprzyjając kształtowaniu się spójnego sposobu ujmowania rozmaitych wariantów jakościowej praktyki badawczej. Umożliwi to kumulatywny rozwój wiedzy metodologicznej oraz wymianę doświadczeń prowadzącą do doskonalenia określonych sposobów postępowania badawczego i wzrostu ich transparentności.